

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Aika 17.03.2026 klo 16:30 -

Paikka Auditorio, Hakkarin koulu (Ahertajantie 2, 37550 Lempäälä)

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
24	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
25	Pöytäkirjan tarkastajat	4
26	Esityslistan hyväksyminen	5
27	Sivistysjohtajan esittelemät ajankohtaiset asiat	6
28	Kunnallisen perhepäivähoidon kustannusten korvaukset vuonna 2026	8
29	Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut 1.8.2026 alkaen	14
30	Lempäälän kunnan esioppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut 1.8.2026 alkaen	16
31	Kasvatus- ja opetuslautakunnan toimintakertomusmateriaali TP2025 valmistelua varten	18
32	Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteet 1.8.2025 alkaen - Tarkennus koulukuljetusten myöntämisperusteisiin yläkoulujen osalta	20
33	Vastaus valtuustoaloitteeseen: Puolet parempaa! Eläinperäisten tuotteiden kulutuksen ja hankintojen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä	27
34	Vastaus valtuustoaloitteeseen: Ultraprosessoidun ruoan vähentämiseksi päiväkodeissa ja kouluissa	31
35	Kasvatus- ja opetuslautakunnan ilmoitusasiat	36
36	Viranhaltijapäätökset	37

Osallistujat

Läsnä	Nimi	Tehtävä
	Kairimo Hanna	Puheenjohtaja
	Kalliomäki Johanna	1. varapuheenjohtaja
	Perälä Antti	2. varapuheenjohtaja
	Kivistö Riina	Jäsen
	Keisala-Kaseja Kaisu	Jäsen
	Lindholm Henri	Jäsen
	Kunnas Jorma	Jäsen
	Tiensuu Hannu	Jäsen
	Kiiveri Antti	Jäsen
	Inkinen Jasmiina	Jäsen
	Järvenpää Eveliina	Jäsen
Muu	Aspila Riina	Kunnanhallituksen puheenjohtaja
	Huhtala Pasi	Kunnanhallituksen edustaja
	Paija Siiri	Nuorisovaltuuston edustaja
	Pajari Noora	Kunnanjohtaja
	Lehtinen Nina	Esittelijä, sivistysjohtaja
	Ahonen Miri	Pöytäkirjanpitäjä, hallintosihteeri
	Kolehmainen Jussi	Asiantuntija, nuorisopäällikkö
	Korkka Antti	Asiantuntija, kehitysjohtaja
	Ylä-Himanka Tuija	Asiantuntija, kehittämisspäällikkö
	Nabb Henna	Asiantuntija, varhaiskasvatuspäällikkö

24**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026

Kasvatus- ja opetuslautakunnan kokouksen laillisuuden edellytyksenä on, että kokouskutsu on kasvatus- ja opetuslautakunnan päättämällä tavalla toimitettu jäsenille ja, että saapuvilla on enemmän kuin puolet jäsenistä kuntalain 103 §:n edellyttämällä tavalla.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen läsnäolijat sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Päätös

25**Pöytäkirjan tarkastajat**

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026

Kasvatus- ja opetuslautakunta on kokouksessaan 17.6.2026 § 65 päättänyt pöytäkirjan tarkastamisesta ja nähtävänä pitämisestä.

Tämän kokouksen pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti 23.3.2026. Tarkastettu pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävillä kunnan verkkosivuilla 24.3.2026.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan Jasmiina Inkinen ja Hannu Tiensuu.

Päätös

26**Esityslistan hyväksyminen**

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026

Hallintosäännön 16 luvun mukaan esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimitelimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä.

Kokousasiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitelin toisin päättä.

Toimitelin voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Jos esittelijä ehdottaa asian poistamista esityslistalta, asia poistetaan, jollei toimitelin toisin päättä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Hyväksytään kokouksen esityslista ja asioiden käsittelyjärjestys.

Päätös

27

Sivistysjohtajan esittelemät ajankohtaiset asiat

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026

65/12.00.00/2026

Valmistelija sivistysjohtaja Nina Lehtinen

1. Keskusta-alueen nuorisotyön kehittäminen keväällä 2026 ja nuorisotyön tilastoja toimintakaudella 2025 (oheismateriaali esitellään kokouksessa) / kehitysjohtaja Antti Korkka ja nuorisopäällikkö Jussi Kolehmainen
2. Kohtaamispaikkatoiminnan tilannekuva ja alustava tulevaisuuskeskustelu (oheismateriaali esitellään kokouksessa) / kehittämispäällikkö Tuija Ylä-Himanka
3. Koulu- ja päiväkotitilojen hinnasto 1.1.2026 lähtien, tekninen ALV-muutos (oheismateriaali toimitettu lautakunnan Teams-ryhmään 12.3.2026) / sivistysjohtaja Nina Lehtinen
 - Koulu- ja päiväkotitilojen päivitetty hinnasto 1.1.2026 lähtien on tämän pykälän liitteenä.
4. Arvio palvelusetelin arvon korotuksen vaikutuksista 1.8.2026 alkaen, ennakkotiedot (oheismateriaali toimitettu lautakunnan Teams-ryhmään 12.3.2026) / sivistysjohtaja Nina Lehtinen
 - Palvelusetelin arvon korotukset 1.8.2026 alkaen tuodaan kasvatus- ja opetuslautakunnan päätettäväksi 14.4.2026 kokouksessa.
5. Kasvatus- ja opetuslautakunnan alaisten toimintojen talouden toteuma 2/2026 (oheismateriaali toimitettu lautakunnan Teams-ryhmään 12.3.2026) / sivistysjohtaja Nina Lehtinen
6. Varhaiskasvatuksen paikkatilanneseuranta 3/2026 (oheismateriaali toimitettu lautakunnan Teams-ryhmään 12.3.2026) / varhaiskasvatuspäällikkö Henna Nabb
7. Seuraavan kokouksen asiat / sivistysjohtaja Nina Lehtinen

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta merkitsee ajankohtaiset asiat tiedokseen.

Päätös

Kasvatus- ja opetuslautakunta § 7
 Kasvatus- ja opetuslautakunta

13.01.2026
 17.03.2026

28

Kunnallisen perhepäivähoidon kustannusten korvaukset vuonna 2026

Kasvatus- ja opetuslautakunta 13.01.2026 § 7

Valmistelija varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö Katri Auvinen,
 varhaiskasvatuksen palvelusihteeri Pauliina Lähdevuori

Perusteita perhepäivähoidon kustannuskorvauksien maksamiseen

Omassa kodissaan työskentelevälle kunnalliselle perhepäivähoitajalle korvataan lapsen hoidosta aiheutuneet välittömät kustannukset yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES (2025–2028) perhepäivähoitajia koskevan liitteen 12 §:n (Perhepäivähoidon kustannuskorvaus) mukaan Suomen Kuntaliiton kulloinkin voimassa olevan perhepäivähoidon kustannustenkorvauksia koskevan suosituksen mukaisesti. Suositusta tarkistetaan kalenterivuosittain käyttäen laskennan perusteena viimeisintä kuluttajahintaindeksiä ja sen alaindeksiä 01 Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat.

Omassa kodissaan työskentelevälle kunnalliselle perhepäivähoitajalle hyväksytään tulon hankkimisesta aiheutuneina menoina vähennykseksi työnantajan maksamat kustannusten korvaukset maksetun määräisenä ilman eri selvitystä. Korvauksen vastatessa perusteeltaan ja määrältään Suomen Kuntaliiton suosituksen mukaista perhepäivähoitajalle ravintokustannuksista maksettavaa korvausta. Vähennys tehdään muusta ansiotulosta. (Perhepäivähoitajien menot. Verohallinnon kannanotto 10.1.2025).

Kustannusten korvauksen ulkopuolelle jäävät tulonhankkimiskulut perhepäivähoitaja voi vähentää verotuksessa erillisen selvityksen perusteella. Jos kunta on kuitenkin korvannut perhepäivähoitajalle jonkin tulonhankkimiskulun normaalin kustannusten korvauksen lisäksi, tällaisesta kulusta ei myönnetä vähennystä.

Suomen Kuntaliitto suosittelee keskusteltuaan asiasta Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT:n ja Julkisen alan unioni JAU ry:n kanssa, että kunnallisessa perhepäivähoidossa suoritetaan ajalla 1.1.-31.12.2026 omassa kodissaan työskenteleville perhepäivähoitajille seuraavien yksikköhintojen pohjalta laskettuja kustannuskorvauksia. Korvausten tarkoitus on kattaa hoidosta hoitajille aiheutuvat todelliset kustannukset. Työnantaja voi halutessaan korottaa suosituksen mukaisia tasoja, mikäli se katsoo kustannuskorvauksen tason olevan riittämätön. Tällainen tilanne voi tulla kyseeseen esimerkiksi vaikeassa ruoka-aine allergia tapauksessa.

Suomen Kuntaliiton suositus kustannustenkorvauksista 2026:

	alle kouluikäinen	koululainen
aamiainen tai välipala tai iltapala, €	0,93	1,21
lounas tai päivällinen, €	2,21	2,87
muu kustannus, €/päivä	2,13	2,13

Kasvatus- ja opetuslautakunta § 7
 Kasvatus- ja opetuslautakunta

13.01.2026
 17.03.2026

Muun kustannuksen osuus muussa kuin kokopäiväisessä hoidossa lasketaan suhteutettuna päivittäisen hoitoajan ajoittumiseen ja pituuteen.

Järjestettäessä perhepäivähoitoa saman perheen lapsille heidän omassa kodissaan ei elintarvikekorvausta varhaiskasvatuslain 11 § 2 momentin (540/2018) mukaisesti suoriteta. Sen sijaan elintarvikekorvaus maksetaan ruokailusta vastaavalle perheelle/perheille kaikista hoidossa olevista lapsista silloin, kun kaikki lapset eivät ole saman perheen lapsia. Hoitajan ruokailusta lapsen kotona tapahtuvassa hoidossa sopivat joko lapsen vanhemmat ja hoitaja tai kunta, vanhemmat ja hoitaja kussakin tapauksessa erikseen.

Varhaiskasvatuslain 11 §:n mukaan varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle on järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen ja tarpeellinen ravinto. Ruokailu järjestetään ohjatusti kaikille läsnä oleville lapsille. Kunnan tulee hoitosuhteen alkaessa määritellä varhaiskasvatuksen aikana lapselle tarjottavat ateriat. Lapselle tarjottavien aterioiden määrä riippuu lapsen hoitoajoista. Hoitoaikojen muutokset saattavat edellyttää myös aterioiden määrän tarkistamista.

Kustannuskorvaus hoidossa järjestettävästä tarpeellisesta ravinnosta muodostuu siten, että edellä mainituista yksikköhinnoista kootaan lapsen hoitoajan pituudesta ja ajoittumisesta riippuen korvaus niistä aterioista, jotka hoitosopimuksessa on todettu.

Erityisruokavalio järjestetään lapselle terveydellisistä ja varhaiskasvatuslain 11 §:stä johtuvista syistä. Hoitosopimuksessa määritellään erityisruokavalioiden tarve ja toteuttaminen. Samalla arvioidaan, aiheuttaako erityisruokavalio lisäkustannuksia hoidon järjestämisessä. Tavallisimpien erityisruokavalioiden ollessa kysymyksessä lisätään siitä aiheutuvina kustannuksina enintään 30 % tavallisen ruokavalioon aiheuttamiin kustannuksiin.

Kansallisen allergiaohjelman 2008-2018, Päivähoidon allergiaohje -työryhmän laatiman Allerginen lapsi päivähoidossa – ohjeen mukaan pääsääntö on, että allerginen lapsi syö varhaiskasvatuksessa samaa ruokaa kuin muut lapset, jollei allergiaruokavalion välttämättämyydestä ole lääkärin lausuntoa.

Erityisruokavalioita korvattaessa kustannuskorvauksissa otetaan huomioon vain raaka-aineiden lisäkustannukset. Suomen Kuntaliiton laskelmien mukaan **tavallisimpien erityisruokavalioiden osalta korotukset ovat seuraavanlaiset:**

	korotus %
vähälaktoosinen ruokavalio	5
laktoositon ruokavalio	0 – 10
gluteeniton (keliakia)	30
maidoton	0 – 15
vilja-allergia	5 – 30

Kasvatus- ja opetuslautakunta § 7
Kasvatus- ja opetuslautakunta

13.01.2026
17.03.2026

Korvausprosentti vaihtelee sen mukaan, kuinka tiukasta dieetistä on kyse ja mitä tuotteita käytetään korvaavina tuotteina. Kustannuksiltaan kalliiden ruokavalioiden, esim. keliakian tai usean eri sairauden aiheuttaman erityisruokavalion osalta lisäkustannukset tulee määrittellä tapauskohtaisesti todellisten menojen mukaisina. Lisäkustannuksista tulee antaa verottajalle erillisselvitys. Tällöin ruokavalion tulee olla hoitavan lääkärin ja/tai ravitsemusasiantuntijan määrittelemä. Tarvittaessa voi konsultoida ruokapalveluiden asiantuntijaa korotusprosentin määrittämisen osalta.

Kuntaliitto suosittelee, että niissä tapauksissa, joissa perhepäivähoitoryhmässä jollakin lapsella on vähälaktoosinen ruokavalio, kustannuskorvaukset maksettaisiin siten, että perhepäivähoitajan työn säästämiseksi kaikille lapsille voitaisiin valmistaa vähälaktoosinen ateria.

Varhaiskasvatuslain 11 § 2 momentin mukaan kustannuskorvaus ei koske kliinisiä ravintovalmisteita tai niihin verrattavia tuotteita (esim. äidinmaidonvalmiste tai lehmänmaitoa korvaavat valmisteet), jotka korvataan sairausvakuutuslain (1224/2004) nojalla.

Kustannuskorvaussuosituksen muita kustannuksia koskeva osuus sisältää korvauksen muista kuin ravintoaineista aiheutuvista tavanomaisista menoista kuten huoneiston käytöstä, sähköstä, vedestä, lämmöstä, askartelutarvikkeista ja leikkivälineistä, lapsen hoitoon liittyvistä puheluista ym. menoista.

Korvaus ei sisällä työvaatetusta eikä erityishankintoja, kuten huoneiston saneerausta esimerkiksi hoitolapsen allergisuuden vuoksi, lasten tarvikkeiden säilytystilojen, kaksosten rattaiden, syöttötuolien ym. hankkimisesta tai korjaamisesta aiheutuvia tai muita vastaavia menoja. Korvaus ei sisällä myöskään perhepäivähoidosta mahdollisesti aiheutuvia tiemaksujen korotuksia eikä piharakenteiden, esimerkiksi aitojen tai turvaporttien hankkimista tai kunnostamista eikä esimerkiksi hiekkalaatikon hiekan vaihtoa, kuten ei perhepäivähoitajien ammattikirjallisuutta tai tietotekniikan hankintoja. Tällaiset tulonhankkimiskulut perhepäivähoitajan tulee esittää tositteiden perustella verotuksessa vähennettäviksi.

Varhaiskasvatuksessa pyritään siihen, että perhepäivähoito ja päiväkodit toimivat yhteistyössä, tukien ja täydentäen toistensa palveluita ja Kuntaliitto suosittelee, että perhepäivähoidossa käytetään mahdollisuuksien mukaan päiväkotien kanssa yhteisiä toimintavälineitä ja/tai kunta järjestää leikkivälineiden lainausta.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5. luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako, 2 § Lautakuntien yleistehtävät ja ratkaisuvallat, kohta 8, päättävät palvelualueensa hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista mukaan kasvatus- ja opetuslautakunta on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja: sivistysjohtaja Nina Lehtinen p. 050 383 9789,
varhaiskasvatuspäällikkö Henna Nabb p. 040 184 3912,
sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Kasvatus- ja opetuslautakunta § 7
Kasvatus- ja opetuslautakunta

13.01.2026
17.03.2026

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää, että kunnallisen perhepäivähoidon kustannusten korvaukset ovat Lempäälän kunnan varhaiskasvatuksessa edellä esitetyn mukaiset vuonna 2026.

Käsittely

Keskustelun kuluessa lautakunnan esittelijä teki ehdotuksen asian palauttamisesta valmisteluun. Puheenjohtaja totesi tulevien puheenvuorojen koskevan vain tätä asiaa.

Puheenjohtaja tiedusteli, voiko kasvatus- ja opetuslautakunta kannattaa ja hyväksyä yksimielisesti esittelijän ehdotuksen asian palauttamisesta valmisteluun. Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen yksimielisesti.

Päätös

Kasvatus- ja opetuslautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun.

Otteet

kunnalliset perhepäivähoitajat

Tiedoksi

ruokapalvelupäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, perhepäivähoidon esihenkilö, varhaiskasvatuksen palvelusihteeri

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026
68/12.07.00.00/2026

Valmistelija varhaiskasvatuspäällikkö Henna Nabb, sivistysjohtaja Nina Lehtinen

Kasvatus- ja opetuslautakunta päätti kokouksessaan 13.1.2026 § 7 esittelijän ehdotuksesta palauttaa valmisteluun kunnallisen perhepäivähoidon kustannuksen korvauksia vuonna 2026 käsittelevän asian. Perusteena päätökselle oli tarve arvioida uudelleen esitettyjä kustannustenkorvauksia.

Perhepäivähoidossa on toimintakaudella 2026–2027 yhteensä 24 lasta. Perhepäivähoitajille maksetuista kustannustenkorvauksista on tässä pykälässä laskettu Kuntaliiton suosituksia korkeampi taso (5 %).

Kasvatus- ja opetuslautakunta § 7
 Kasvatus- ja opetuslautakunta

13.01.2026
 17.03.2026

Laskentaperusteet

Kustannustenkorvaukset on laskettu viiden prosentin (5 %) korotuksella. Laskennassa on huomioitu

- 1) todellisten toteutuneiden aterioiden mukaan korotukset kyseisellä prosentilla (5 %) sekä
- 2) kiinteillä ateriamäärillä, jolloin huomioidaan toimintaan osallistuvien lasten kokonaismäärä ilman poissaolojen vähentävää vaikutusta.

Kustannustenkorvaus nykyisillä toteutuneilla ateriamäärillä on 14 400 euroa (huomioitu lasten poissaolot). Viiden prosentin (5 %) korotuksella arvioitu kustannustenkorvausten määräraha-vaikutus on noin 15 900 euroa.

Kuntaliiton suosituksen mukainen vuosittainen kustannuskorvaus kiinteillä määrillä on noin 15 100 euroa. Täten viiden prosentin (5 %) kustannustenkorvauskorotuksen ja kiinteiden ateriamäärien yhteiskustannusvaikutus on noin 15 900 euroa.

Laskelmat kuvaavat vuositasoista kaikille Lempäälän kunnan kunnallisille perhepäivähoitajille maksettua kustannuskorvausten yhteishintaa.

Kustannustenkorvaukset on vuoteen 2025 saakka maksettu toteutuneiden ateriamäärien mukaisesti. Esityksessä lasten poissaolot eivät vaikuta kustannusten korvausten määrään vuonna 2026.

Kunnallisen perhepäivähoitajien kustannustenkorvauksia vuodelle 2026 esitetään korotettavaksi viidellä prosentilla (5 %) seuraavasti:

	alle kouluikäinen	koululainen
aamiainen tai välipala tai iltapala, €	0,98	1,27
lounas tai päivällinen, €	2,32	3,01
muu kustannus, €/päivä	2,24	2,24

Erityisruokavalion osalta noudatetaan Kuntaliiton suosituksia, joihin liittyen lisätiedot on esitelty kasvatus- ja opetuslautakunnalle 13.1.2026 kokouksessa §:n 7 käsittelyn yhteydessä. Korotukset ovat seuraavat:

	Korotus (%)
vähälaktoosinen ruokavalio	5
laktoositon ruokavalio	0 – 10
gluteeniton (keliakia)	30
maidoton	0 – 15
vilja-allergia	5 – 30

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosääntö luku 5 Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako, 2 § Lautakuntien yleistehtävät ja ratkaisuvallat, kohta 8 Lautakunnat päättävät palvelualueensa hinnoista, maksuista, vuokrasta ja korvauksista.

Kasvatus- ja opetuslautakunta § 7
Kasvatus- ja opetuslautakunta

13.01.2026
17.03.2026

Lisätietoja:
varhaiskasvatuspäällikkö Henna Nabb, puh. 040 184 3912
sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789
Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää edellä selostetun mukaisesti, että

1. kunnallisen perhepäivähoidon vuoden 2026 kustannustenkorvaukset korotetaan viidellä prosentilla (5 %) Suomen Kuntaliiton suosituksesta sekä
2. lasten poissaolot eivät vaikuta kustannustenkorvauksiin niitä alentaen (kiinteä korvaus).

Päätös

Otteet

kunnalliset perhepäivähoitajat

Tiedoksi

ruokapalvelupäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, perhepäivähoidon esihenkilö, varhaiskasvatuksen palvelusihteeri, talouspalvelut, hallinnon suunnittelija

29

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut 1.8.2026 alkaen

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026

196/02.09.00/2026

Valmistelija varhaiskasvatuspäällikkö Henna Nabb,
varhaiskasvatuksen palvelusihteeri Pauliina Lähdevuori

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja on tarkistettu 26. marraskuuta 2025 annetulla opetus- ja kulttuuriministeriön ilmoituksella. (Opetus- ja kulttuuriministeriön ilmoitus indeksillä tarkistetuista varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta 1028/2025.)

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa (1503/2016) säädetään kunnan järjestämästä päiväkotij- ja perhepäivähoidossa perittävistä maksuista. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain edellyttämät indeksitarkistukset asiakasmaksuun ja tulorajoihin tehdään joka toinen vuosi. Edellinen indeksitarkistus tehtiin elokuussa 2024.

Elokuun 2026 alusta tehtävän indeksitarkistuksen myötä varhaiskasvatuksesta perittävä enimmäismaksu on ensimmäisen lapsen osalta 335 euroa kuukaudessa ja alin perittävä maksu on 32 euroa. Toisesta lapsesta perittävä maksu on enintään 40 prosenttia nuorimman lapsen maksusta eli enintään 134 euroa kuukaudessa. Seuraavien lasten maksu on 20 prosenttia nuorimman lapsen maksusta.

Nykyiset 1.8.2024 alkaen käytössä olleet tulorajat ja maksuprosentit:

Perheen koko, henkilöä	Tuloraja, euroa/kk	Maksuprosentti
2	4066	10,7
3	5245	10,7
4	5956	10,7
5	6667	10,7
6	7376	10,7

1.8.2026 alkaen käytössä olevat tulorajat ja maksuprosentit:

Perheen koko, henkilöä	Tuloraja, euroa/kk	Maksuprosentti
2	4369	10,7
3	5635	10,7
4	6399	10,7
5	7163	10,7
6	7925	10,7

Yli kuusihenkisen perheen tulorajaa korotetaan kustakin seuraavasta lapsesta 295 euroa 1.8.2026 lähtien, siihen saakka 275 euroa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki ei koske yksityisesti järjestettävää varhaiskasvatusta, mutta Tampereen seudulla lasta koskevan varhaiskasvatuksen palvelusetelin arvon laskemisessa käytetään samoja perusteita, tulorajoja ja maksuprosentteja.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutoksesta tulee kunnassa tehdä päätös ja tiedottaa muutoksesta asiakkaita. Asiakasmaksulaissa säädetty maksut ovat enimmäismaksuja. Kunta voi päättää luottamustoimielimessä siitä, että maksuja peritään enimmäismaksuja alhaisempina tai niitä ei peritä lainkaan.

Arvioitu vaikutus asiakasmaksutuottoihin vuoden 2026 osalta on - 18–20 prosenttia (%), joka on noin - 230 000 euroa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen ohjeet päivitetään vastaamaan lautakunnan päätöstä ja indeksitarkistuksen muutoksia.

Liite: Asiakasmaksut 1.8.2026 alkaen

Toimivalta: esim. Lempäälän kunnan hallintosääntö 5. luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako, 2 § Lautakuntien yleistehtävät ja ratkaisuvallat, kohta 8. päättävät palvelualueensa hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista.

Lisätietoja: sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789 ja varhaiskasvatuspäällikkö Henna Nabb, puh. 040 184 3912, sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää, että varhaiskasvatuksen indeksitarkistettujen asiakasmaksujen otetaan käyttöön edellä selostetun mukaisesti 1.8.2026 alkaen.

Päätös

Tiedoksi

varhaiskasvatuspäällikkö, varhaiskasvatuksen palvelusihteeri, kehittämisspäällikkö, aamu- ja iltapäivätoiminnan palvelusihteeri

30

Lempäälän kunnan esioppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut 1.8.2026 alkaen

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026

266/02.09.00/2026

Valmistelija palvelusihteeri Manta Kuunpalo, pedagoginen suunnittelija
Tuija Kallio

Esioppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuihin sovelletaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia. Maksukäytänteitä tarkastellaan rinnakkain varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen kanssa ja yhteneväisesti. Varhaiskasvatusmaksuihin esitetään indeksikorotusta 1.8.2026 alkaen. Lempäälässä esioppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut on suhteutettu varhaiskasvatuksen maksuihin edellisen kerran vuonna 2025.

Esitys esioppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuiksi 1.8.2026 alkaen:

Toiminta-aika kuukaudessa	Maksu/kk 1.8.2025 alkaen	Maksu/kk 1.8.2026 alkaen
Enintään 60 h/kk	80 €	85 €
Yli 60 h/kk	160 €	170 €
Aamupala	28 €	28 €

Esioppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuihin on mahdollisuus hakea sisaralennusta ja tuloperusteisia maksualennuksia ja -vapautuksia samoin perustein kuin varhaiskasvatusmaksuihin.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan päätöksellä 14.3.2023 § 40 esioppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut on vahvistettu kesä- ja heinäkuun ajalta varhaiskasvatusmaksujen mukaisiksi, koska tuona aikana ei ole maksutonta esiopetusta.

Oheisaineisto:

Lempäälän kunnan esioppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut 1.8.2026 alkaen -esittelymateriaali

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosääntö, luku 5 Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako, 2 § Lautakuntien yhteistehtävät ja ratkaisuvallat, kohta 8 Lautakunnat päättävät palvelualueensa hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista.

Lisätietoja:

pedagoginen suunnittelija Tuija Kallio, puh. 0503839645

palvelusihteeri Manta Kuunpalo, puh. 0401337753

Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Kasvatus- ja opetuslautakunta

17.03.2026

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää hyväksyä Lempäälän kunnan esioppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut 1.8.2026 alkaen edellä selostetun mukaisesti.

Päätös

Tiedoksi

pedagoginen suunnittelija, palvelusihteeri, kehittämisspäällikkö, rehtorit ja koulunjohtajat

31

Kasvatus- ja opetuslautakunnan toimintakertomusmateriaali TP2025 valmistelua varten

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026

226/02.02.02/2026

Valmistelija talouspäälikkö Kari Auvinen, sivistysjohtaja Nina Lehtinen

Kuntalain 113 § mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Kuntalain 115 § mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta.

Vuoden 2025 tilinpäätöksen valmistelu on käynnissä. Palvelualueet ja tytäryhtiöt on ohjeistettu raportoimaan omat osuutensa tilinpäätöksen 2025 toimintakertomukseen. Talousarvioon asetetuista tavoitteista on raportoitu toteutumatilanne 31.12.2025 ja lisäksi toimintakertomusta varten on raportoitu muut olennaiset vuoden 2025 tapahtumat sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot. Listauksen alussa olevassa numerotaulukossa on talousarvion määrärahojen toteutumatilanne.

Talousspalvelut kokoaa ja yhdenmukaistaa raportoidut tiedot osaksi kunnanhallituksen maaliskuun lopussa käsittelemää vuoden 2025 tilinpäätöstä. Raportoitava materiaali toimitetaan esityslistan lisämateriaalina.

Lisätietoja: sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789
Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Kasvatus- ja opetuslautakunta

17.03.2026

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta

1. merkitsee omalta osaltaan tiedoksi tilinpäätöksen 2025 valmisteluun raportoidut tiedot sekä
2. oikeuttaa palvelualueen johtajan tekemään yhdessä talouspalvelut-tehtäväalueen kanssa tietoihin tarvittavaa yhdenmukaistamista ja teknisiä korjauksia.

Päätös

Tiedoksi

talouspalvelut

Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 56	20.05.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 73	17.06.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta		17.03.2026

32

Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteet 1.8.2025 alkaen - Tarkennus koulukuljetusten myöntämisperusteisiin yläkoulujen osalta

Kasvatus- ja opetuslautakunta 20.05.2025 § 56

Valmistelija sivistysjohtaja Nina Lehtinen, hallinnon suunnittelija Tuija Hakala

Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteet on päivitetty edellisen kerran sivistyslautakunnan päätöksellä 17.5.2022 § 45. Lähtökohtaisesti koulukuljetusperiaatteet ovat ajanmukaiset. 1.8.2025 voimaan astuvat koulukuljetusperiaatteiden päivitykset koskevat oppilaaksiottoalueiden muutoksia 1.8.2025 lähtien ja painotusluokkien koulunkäyntioikeutta.

Lempäälän kunnan oppilaaksiottoalueet

Lempäälän kasvatus- ja opetuslautakunta päätti uusista oppilaaksiottoalueista 15.1.2025 § 7. Kunta osoittaa koulupaikan esioppilaalle koulupolun eheyden ja sisaruussuhteet huomioiden sekä kaikille 7. vuosiluokan oppilaille. Opetuksen järjestäjän osoittaessa koulupaikan oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, mikäli koulukuljetuskriteerit täyttyvät.

Vaikka koulupaikka osoitetaan kunnan toimesta tietyistä koulusta, voi oppilaan huoltaja halutessaan anoa siirtoa toiseen kouluun. Oppilaaksiottoalueiden sisällä haetut toissijaiset koulupaikat oikeuttavat maksuttoman koulukuljetuksen, mikäli kuljetukset järjestyvät sen hetkisillä reiteillä ja koulukuljetuskriteerit täyttyvät. Oppilaaksiottoalueiden välillä ei maksuttomia koulukuljetuksi myönnetä, mikäli opetuksen järjestäjä ei ole osoittanut koulupaikkaa toissijaiseen kouluun.

Lempäälän kunnan painotusluokkalaisten koulukuljetusoikeus

Lempäälän kunnan Hakkarin yläkoulussa on painotusluokkia, joihin oppilaat valitaan pääsykokeiden perusteella koko kunnan alueelta. Koulukuljetuskriteerien täytyessä painotusluokille saa maksuttoman koulukuljetuksen.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Hallituksen esityksessä (HE 57/203) lain perusteluiksi todetaan, että lasten aamu- ja iltapäivätoiminta ei saa lisätä kunnan maksuttoman koulukuljetuksen kustannuksia. Pääsääntöisesti toimintaan osallistuvilla oppilailla ei ole lain mukaan subjektiivista oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen. Lempäälän kunnassa esioppilaille ja 1.–2. luokkalaisille aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville oppilaille ei myönnetä maksutonta koulukuljetusta. Periaatteiden avulla varmistetaan oppilaiden yhdenvertainen kohtelu koulukuljetuksia koskevissa asioissa. Lisäksi maksuttoman koulukuljetuksen tulee olla ennakoitavaa ja säännöllistä.

Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 56	20.05.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 73	17.06.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta		17.03.2026

Oppilaat kulkevat toimintaan itsenäisesti tai kuljetuksista huolehtivat vanhemmat.

Koulukuljetusten toteuttaminen

Säijän ja Lastusten syöttöliikennebussseissa otetaan käyttöön Nysse-bussikortit ja Kelhon koulubussissa näyttökortit. Tämän tarkoituksena on lisätä tasapuolista kohtelua koulukuljetusperiaatteiden toteuttamisessa koko kunnan alueella.

1.8.2025 voimaan astuvat koulukuljetusperiaatteet ovat pykälän liitteenä.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosääntö luku 5 Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako, 3 § Lautakuntien yleistehtävät ja ratkaisuvallat, momentti 1 kohta 1: Lautakunnat päättävät palvelualueen toiminnassa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista.

Lisätietoja: sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää hyväksyä Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteet 1.8.2025 alkaen edellä selostetun mukaisesti.

Käsittely

Keskustelun kuluessa lautakunnan jäsen Tuukka Liuha teki seuraavan muutosesityksen:

”Perhe voi valita myös vain säännöllisesti jatkuvan aamu- tai iltapäivätoiminnan sitovasti lukukaudeksi, jolloin on oikeus saada päivän toinen säännöllinen kuljetus kriteerien täytyessä.”

Keskustelun kuluessa lautakunnan 1. varapuheenjohtaja Hanna Kairimo kannatti tehtyä muutosesitystä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voiko kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyä lautakunnan jäsen Tuukka Liuhan tekemän muutosesityksen yksimielisesti. Lautakunta hyväksyi muutosesityksen yksimielisesti.

Päätös

Kasvatus- ja opetuslautakunta päätti hyväksyä Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteet 1.8.2025 alkaen tämän pykälän käsittelyn aikana hyväksytyillä muutoksilla.

Tiedoksi

rehtorit, koulunjohtajat, koulusihteerit, palvelusihteerit, hallinnon suunnittelija

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämän pykälän liitteen luku 2.7 Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuljetukset korjataan pöytäkirjaan vastaamaan pykälän käsittelyn aikana hyväksytyjä muutoksia.

Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 56	20.05.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 73	17.06.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta		17.03.2026

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.06.2025 § 73

Valmistelija sivistysjohtaja Nina Lehtinen, hallinnon suunnittelija Tuija Hakala

Kasvatus- ja opetuslautakunta päätti Lempäälän kunnan uusista koulukuljetusperiaatteista 1.8.2025 alkaen kokouksessaan 20.5.2025 § 56. Koulukuljetusperiaatteita täsmennetään 17.6.2025 aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta seuraavasti:

- Oppilaalla on oikeus koulukuljetukseen lukujärjestyksen mukaisesti niinä päivinä, kun hän ei osallistu aamu- ja iltapäivätoimintaan, koulukuljetusperiaatteiden muutoin täytyessä. Tarpeen tulee olla säännöllistä ja ennakoitavaa Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti. Koulukuljetusta tulee hakea.

Käytännössä koulukuljetusetuuden myötä oppilas on oikeutettu lukujärjestyksen mukaiseen koulukuljetukseen. Maksutonta koulukuljetusta ei järjestetä aamu- ja iltapäivätoimintaan tai -toiminnasta.

- Perhe voi valita joko aamu- tai iltapäivätoiminnan sitovasti lukukaudeksi, jolloin on oikeus saada päivän toinen säännöllinen koulukuljetus lukujärjestyksen mukaisesti ja kuljetusperiaatteiden muutoin täytyessä. Koulukuljetusta tulee hakea.

Koulukuljetusperiaatteiden luvun 1.2.2 *Koulukuljetuksen tarve säännöllinen ja pysyvä* mukaan:

Koulumatkaedulla vastataan säännölliseen ja pysyvään kuljetustarpeeseen. Mikäli kuljetustarvetta ei ole joka päivä, tulee kuljetustarve ilmoittaa koululle ja kuljettajalle kuukauden jaksoissa etukäteen kuljetusten järjestelemiseksi. Kuljetustarve tulee olla kuitenkin ehdottomasti tiedossa seuraavat kaksi viikkoa etukäteen. Mikäli kuljetustarvetta ei ilmoiteta em. tavalla, ovat vanhemmat velvollisia hoitamaan kuljetukset.

1.8.2025 voimaan astuvat koulukuljetusperiaatteet ovat pykälän liitteenä.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosääntö luku 5 Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako, 3 § Lautakuntien yleistehtävät ja ratkaisuvallat, momentti 1 kohta 1: Lautakunnat päättävät palvelualueen toiminnassa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista.

Lisätietoja:

sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789

Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 56	20.05.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 73	17.06.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta		17.03.2026

hallinnon suunnittelija Tuija Hakala, puh. 044 430 9680

Esittelijä Sivistysjohtaja

Päätösehdotus Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää hyväksyä seuraavat tarkennukset Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteisiin 1.8.2025 alkaen luvun 2.7 Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuljetukset osalta:

- Oppilaalla on oikeus koulukuljetukseen lukujärjestyksen mukaisesti niinä päivinä, kun hän ei osallistu aamu- ja iltapäivätoimintaan, koulukuljetusperiaatteiden muutoin täytyessä. Tarpeen tulee olla säännöllistä ja ennakoitavaa Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti. Koulukuljetusta tulee hakea.

- Perhe voi valita joko aamu- tai iltapäivätoiminnan sitovasti lukukaudeksi, jolloin on oikeus saada päivän toinen säännöllinen koulukuljetus lukujärjestyksen mukaisesti ja kuljetusperiaatteiden muutoin täytyessä. Koulukuljetusta tulee hakea.

Käsittely Keskustelun kuluessa esittelijä teki seuraavan sisältöisen muutetun päätösehdotuksen:

"Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää hyväksyä seuraavat tarkennukset Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteisiin 1.8.2025 alkaen luvun 2.7 Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuljetukset osalta:

Oppilaalla on oikeus koulukuljetukseen lukujärjestyksen mukaisesti niinä päivinä, kun hän ei osallistu aamu- ja iltapäivätoimintaan, koulukuljetusperiaatteiden muutoin täytyessä. Tarpeen tulee olla säännöllistä ja ennakoitavaa Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti. Koulukuljetusta tulee hakea.

Kunnalla ei ole velvollisuutta erikseen järjestää koulukuljetusta aamu- ja iltapäivätoimintaan tai -toiminnasta."

Keskustelun kuluessa lautakunnan jäsen Antti Kiiveri teki seuraavan muutosehdotuksen:

"Oppilaille myönnetään koulukuljetus yleisten koulukuljetusedellytysten täytyessä."

Lautakunnan jäsen Antti Perälä kannatti lautakunnan jäsen Antti Kiiverin tekemää muutosehdotusta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu muutosehdotus, joten asiassa on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän muutettua pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat lautakunnan jäsen Antti Kiiverin muutosehdotusta äänestävät EI. Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi puheenjohtajan ehdotukset yksimielisesti.

Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 56	20.05.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 73	17.06.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta		17.03.2026

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Järvenpää Eveliina, Kairimo Hanna, Keisala-Kaseja Kaisu, Kivistö Riina, Lindholm Henri, Tiensuu Hannu, Toikka Tuula) ja 4 EI-ääntä (Inkinen Jasmiina, Kiiveri Antti, Kunnas Jorma, Perälä Antti).

Puheenjohtaja totesi, että äänin 7–4 esittelijän muutettu pohjaehdotus on voittanut äänestyksen, ja se tulee kasvatus- ja opetuslautakunnan päätökseksi.

Päätös Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi esittelijän muutetun päätösehdotuksen äänestyspäättöksellä.

Tiedoksi rehtorit, koulunjohtajat, koulusihteerit, palvelusihteerit, hallinnon suunnittelija

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämän pykälän liitteeksi pöytäkirjaan lisätään perheille 19.6.2025 lähetettävä tiedote tämän päätöksen mukaisista koulukuljetusperiaatteiden muutoksista.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kokouksessa pidettiin tauko klo 20:34–20:43 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Merkittiin pöytäkirjaan, että lautakunnan 2. varapuheenjohtaja Antti Perälä poistui kokouksesta klo 20:55 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Merkittiin pöytäkirjaan, että liitteeseen Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteet 1.8.2025 tehtiin seuraava tekninen korjaus luvun 3 Liikenneturvallisuus osalta:

Muutetaan kohta:

”Liikenne- ja viestintäministeriö edellyttää, että koulukuljetusauto on merkittävä edestä ja takaa omalla kilvellä, jonka voi korvata taksissa valaistulla koulukyytikuvalla.”

Korjataan muotoon:

”Liikenne- ja viestintäministeriö edellyttää, että koulukuljetusauto on merkittävä edestä omalla kilvellä, jonka voi korvata taksissa valaistulla koulukyytikuvalla.”

Merkittiin pöytäkirjaan, että liitteeseen Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteet 1.8.2025 tehtiin seuraava tekninen korjaus luvun 4 Koulukuljetusten pelisäännöt, 4,1 Huoltajan muistilista osalta:

Muutetaan kohta:

”Ilmoita kuljetustarpeiden muutoksista hyvissä ajoin, viimeistään viikkoa ennen.”

Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 56	20.05.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 73	17.06.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta		17.03.2026

Korjataan muotoon:

"Ilmoita kuljetustarpeiden muutoksista hyvissä ajoin (1kk), viimeistään 2 viikkoa ennen."

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026
447/08.01.01/2025

Valmistelija hallinnon suunnittelija Tuija Hakala, sivistysjohtaja Nina Lehtinen

Kasvatus- ja opetuslautakunta on päättänyt Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteista 1.8.2025 alkaen kokouksessaan 20.05.2025 § 56. Periaatteita on tarkennettu aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten osalta 17.06.2025 § 73.

Periaatteiden tarkentamiselle on ilmennyt uusi tarve luvun 1.1 Oikeus saada kuljetus viimeisen kappaleen osalta. Kyseinen kappale koskee yläkoulujen oppilaiden oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen.

1.8.2025 voimaan astuneiseissa Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteissa määritetään seuraavasti:

"Vaikka koulupaikka osoitetaan kunnan toimesta tietystä koulusta, voi oppilaan huoltaja halutessaan anoa siirtoa toiseen kouluun. Oppilaaksiottoalueiden sisällä haetut toissijaiset koulupaikat oikeuttavat maksuttoman koulukuljetuksen, mikäli kuljetukset järjestyvät sen hetkisillä reiteillä ja koulukuljetuskriteerit täyttyvät. **Oppilaaksiottoalueiden välillä ei maksuttomia koulukuljetuksia myönnetä, mikäli opetuksen järjestäjä ei ole osoittanut koulupaikkaa toissijaiseen kouluun.**"

Tällä päätöksellä kasvatus- ja opetuslautakunta tarkentaa Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteita seuraavasti (lisäykset alleviivattu):

"Vaikka koulupaikka osoitetaan kunnan toimesta tietystä koulusta, voi oppilaan huoltaja halutessaan anoa siirtoa toiseen kouluun. Oppilaaksiottoalueiden sisällä (alakoulut) haetut toissijaiset koulupaikat oikeuttavat maksuttoman koulukuljetuksen, mikäli kuljetukset järjestyvät sen hetkisillä reiteillä ja koulukuljetuskriteerit täyttyvät. Yläkoulussa maksuton koulukuljetus myönnetään vain opetuksen järjestäjän osoittamaan kouluun koulukuljetusperiaatteiden muutoin täyttyessä.

Oppilaaksiottoalueiden välillä ei maksuttomia koulukuljetuksia myönnetä, mikäli opetuksen järjestäjä ei ole osoittanut koulupaikkaa toissijaiseen kouluun."

Tarkennuksella selkeytetään maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen periaatteita yläkoulujen osalta. Muutos astuu voimaan päätöksen lainvoimaisuuden myötä.

Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 56	20.05.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta	§ 73	17.06.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta		17.03.2026

Tarkennuksen yhteydessä liitteenä olevaan Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteet 1.8.2025 alkaen -asiakirjaan korjataan voimassa olevan strategian mukainen logo.

Liitteet:

Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteet 1.8.2025 alkaen (tarkennukset huomioitu)

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako, 2 § Lautakuntien yleistehtävät ja ratkaisovalta, kohta 1 Lautakunnat päättävät palvelualueensa toiminnassa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista.

Lisätietoja:

hallinnon suunnittelija Tuija Hakala, puh. 044 430 9680

sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789

Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää hyväksyä tarkennukset Lempäälän kunnan koulukuljetusperiaatteisiin 1.8.2025 alkaen.

Päätös

Tiedoksi

rehtorit ja koulunjohtajat, hallinnon suunnittelija, koulusihteerit

Kunnanhallitus
Kasvatus- ja opetuslautakunta

§ 54

10.02.2025
17.03.2026

33

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Puolet parempaa! Eläinperäisten tuotteiden kulutuksen ja hankintojen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä

Kunnanhallitus 10.02.2025 § 54

Valmistelija vs. hallintopäällikkö Riku Hevonkorpi

Lempäälän kunnan hallintosäännön 15 luvun 1 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa.

Hallintosäännön 1 luvun 2 §:n mukaan aloitteen käsittelee 8 kuukauden kuluessa se viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa.

Kunnanvaltuuston kokouksessa 22.1.2025 Lempäälän Vihreiden valtuustoryhmä jätti 7 valtuutetun tai varavaltuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen ”Puolet parempaa! Eläinperäisten tuotteiden kulutuksen ja hankintojen puolitus vuoteen 2030 mennessä”.

Lisätietoja: vs. hallintopäällikkö Riku Hevonkorpi, puh. 041 731 0412.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen kasvatus- ja opetuslautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös

Kunnanhallitus päätti lähettää valtuustoaloitteen kasvatus- ja opetuslautakunnalle valmisteltavaksi.

Otteet

sivistysjohtaja, kasvatus- ja opetuslautakunta

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026
132/00.01.02/2025

Valmistelija

Ruokapalvelupäällikkö Liisa Belaid

Lempäälän kunnan ruokapalveluissa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan (VRN) ruokasuosituksia, joiden tavoitteena on edistää terveellistä, monipuolista ja vastuullista ruokavaliota kunnan palveluissa. Ruokapalveluiden elintarvikehankinnoissa noudatetaan hankintakriteerejä, joissa huomioidaan sekä ravitsemuksellinen laatu että julkisia ruokapalveluja koskevat vastuullisuuskriteerit.

Kasvisruoan kehittäminen ja toteutetut toimet

Ruokapalvelut on jo usean vuoden ajan tehnyt pitkäjänteistä työtä kasvisruokailun lisäämiseksi kouluissa ja päiväkodeissa:

- Vuonna 2023 koulujen ruokalistoille lisättiin kaksi kasvisruokapäivää viikossa.
 - Asiakaspalautteen perusteella havaittiin, että oppilaat eivät syöneet kasvisruokapäivinä riittävästi, ja myös huoltajilta ilmeni huolta lasten ruokailusta.
 - Palautteen perusteella toimintaa kehitettiin: **kasvisruoka siirrettiin vapaaseen ottoon päivittäin sekaruoan rinnalle**, mikä on lisännyt maltillisesti kasvisruoan käyttöä ja tarjonnut mahdollisuuden totutella kasvisruokiin omassa tahdissa.
- Salaattipöytää on monipuolistettu tarjoamalla kolme komponenttia sekä mahdollisuus lisätä siemeniä, papuja ja linsejä salaatin joukkoon.
- Ruokapalvelut toteuttaa aktiivista **ruokakasvatusta**, jolla pyritään vaikuttamaan lasten ja nuorten asenteisiin ja tutustuttamaan heidät kasviksiin ja kasvisruokiin.

Kokemukset osoittavat, että kouluruokailun muutokset ovat hitaita, koska lapset ja nuoret arvostavat tuttuja ja selkeitä ruokia. Tästä syystä muutoksia tehdään hallitusti, asiakkaita kuunnellen ja ruoan menekkiä seuraten – vain syöty ruoka ravitsee.

Ruokapalvelut seuraavat ruoan menekkiä annoskokojen toteutumista päivittäin. Seurannan tuloksena olemme päätyneet tekemään edellä mainittuja kehittämistoimia, koska kasvisruoan menekki ei ole ollut vielä merkittävä. Ohessa taulukko toteutuneesta ja annoskoosta.

	Moisio	asiakasmäärä 620	Hakkari	asiakasmäärä 531
	menekki (kg)	toteutunut annoskoko	menekki (kg)	toteutunut annoskoko
Broilerkiusaus	129	0,21	105	0,20
Kirjolohikiusaus	103	0,17	98	0,18
Kinkkukiusaus	97	0,16	133	0,25
Kebabkiusaus	99	0,16	105	0,20
Kasviskiusaus	61	0,10	56	0,11
Broiler-pastavuoka	153	0,25	138	0,26
Tonnikala-pastavuoka	100	0,16	105	0,20
Nacho-pastavuoka	115	0,19	59	0,11
Mifu-pastavuoka	53	0,09	53	0,10

Päiväkotien ruokalistojen kehittäminen

Päiväkodeissa on toteutettu muutoksia jo ennen uusien ravitsemussuositusten voimaantuloa:

- leikkeleiden ja juustojen käyttöä on vähennetty
- vihannesten ja hedelmien tarjontaa on lisätty
- sokerin käyttöä on vähennetty välipaloissa

Ruokakasvatuksen kautta tavoitteena on, että kasvikset ja kasvisruoat ovat lapsille jo varhain tuttuja ja ennakkoluulot vähenevät ennen siirtymistä kouluun.

Kasviproteiinien käyttö ja hybridituotteet

Lempäälän ruokapalvelut ei ole ottanut käyttöön niin sanottuja hybridiruokia, joissa osa eläinproteiineista korvataan kasviproteiinivalmisteilla. Linjauksena on kehittää **aidosti kasvisruokia**, jotka ovat ravitsemuksellisesti tasapainoisia ja houkuttelevia. Samalla halutaan turvata laadukas sekaruoka niille asiakkaille, jotka eivät valitse kasvisruokaa.

Taloudelliset ja hankinnalliset näkökulmat

Kasviproteiinivalmisteet ovat edelleen huomattavasti kalliimpia kuin eläinperäiset proteiinit. Kustannusero korostuu erityisesti pienillä volyymeilla hankinnoissa kehyskuntatasoisesti. Hankintakilpailutuksissa ja optionkauden neuvotteluissa on kuitenkin huomioitu kasviproteiinien kysynnän maltillinen kasvu ja valikoima, jotta hintoihin voidaan vaikuttaa pitkällä aikavälillä.

Mahdollisuus puolittaa eläinperäiset tuotteet vuoteen 2030 mennessä

Viimeisimmässä lempiruokaviikkokyselyssä oppilaiden suosikeiksi nousivat: uunimakkara, kasvissosekeitto, liha-makaronilaatikko, lihapullakastike, puuro. Tulokset osoittavat, että lapset ja nuoret pitävät selkeistä ja tutuista ruoista. Siksi muutokset tulee tehdä vähitellen ja menekkiä tiiviisti seuraten.

Asiakaskunnan ruokailutottumukset ja käyttäytyminen, menekinseurannan tulokset sekä kustannusnäkökulmat huomioiden **eläinperäisten tuotteiden puolittaminen vuoteen 2030 mennessä ei ole realistisesti mahdollista.**

Kunnanhallitus
Kasvatus- ja opetuslautakunta

§ 54

10.02.2025
17.03.2026

Yhteenveto

Lempäälän kunnan ruokapalvelut:

- noudattavat valtakunnallisia ravitsemussuosituksia
- tekevät pitkäjänteistä työtä kasvisruokien ja ruokakasvatuksen kehittämiseksi
- ovat lisänneet kasvisruokien tarjontaa ja monipuolistaneet salaattipöytää
- huomioivat asiakaspalautteen ja ruoan menekkitiedot päätöksenteossa
- etenevät muutoksissa hallitusti, jotta ruokailuaktiivisuus säilyy ja kasvaisi

Vuoteen 2030 ulottuvaa eläinperäisten tuotteiden määrän puolittamista ei ole mahdollista toteuttaa ilman merkittävää vaikutusta ruokailuaktiivisuuteen, kustannuksiin ja menekkiin. Sen sijaan ruokapalvelut jatkavat kasvisruokavalikoiman kehittämistä, ruokakasvatusta ja menekin seurantaa, jotta kasvisruoan osuus kasvaa luonnollisesti ja kestävästi.

Liitteet:

Puolet parempaa -valtuustoaloite

Oheismateriaalit:

Tiivistelmä vastauksesta valtuustoaloitteeseen

Toimivalta: Kunnanhallitus on lähettänyt valtuustoaloitteen kasvatus- ja opetuslautakunnalle valmisteltavaksi. Lempäälän kunnan hallintosäännön luvun 5 Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako §:n 3 Kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtävät ja toimivalta mukaan kasvatus- ja opetuslautakunta vastaa ruokapalveluista.

Lisätietoja: ruokapalvelupäällikkö Liisa Belaid, puh. 050 056 6974
Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös

Tiedoksi

ruokapalvelupäällikkö

Kunnanhallitus
Kasvatus- ja opetuslautakunta

§ 354

15.12.2025
17.03.2026

34

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Ultraprosessoidun ruoan vähentämiseksi päiväkodeissa ja kouluissa

Kunnanhallitus 15.12.2025 § 354

Valmistelija Hallintopäällikkö Riku Rekonen

Lempäälän kunnan hallintosäännön 15 luvun 1 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa.

Kunnanvaltuuston kokouksessa 26.11.2025 valtuutettu Jani Saikkonen jätti Lempäälän perussuomalaisten valtuustoryhmän valmisteleman ja 28 valtuutetun tai varavaltuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen: "Ultraprosessoidun ruoan vähentämiseksi päiväkodeissa ja kouluissa".

Kunnanvaltuusto lähetti valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Lisätietoja: hallintopäällikkö Riku Rekonen, puh. 050 3839 076.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen kasvatuksen ja opetuksen palvelualueelle valmisteltavaksi.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Otteet

sivistysjohtaja

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026
1004/12.00.00/2025

Valmistelija

Ruokapalvelupäällikkö Liisa Belaid

Kunnanhallitus
Kasvatus- ja opetuslautakunta

§ 354

15.12.2025
17.03.2026

Pohjoismaiset ravitsemussuositukset 2023 määrittelee **ruoan prosessoinnin** seuraavasti: Ruoan prosessointi eli käsittely tarkoittaa maa- ja kalataloustuotteiden muuntamista ihmiselle kelpaavaksi ruoaksi. Monia ruokia tulee käsitellä, jotta ne ovat syömiskelpoisia ja helposti saatavilla. Hyvä esimerkki tästä on raakamaidon pastörointi, joka inaktivoi terveydelle haitallisia bakteereja. Ruoan prosessointia tapahtuu niin kotona omassa keittiössä kuin elintarviketeollisuudessa. Perinteisiä käsittelymenetelmiä ovat muun muassa kuoriminen, kuumentaminen, kuivaaminen, käyminen, savustaminen, jauhaminen, purkittaminen, suolaaminen, hilloaminen ja hapattaminen. Elintarviketeollisuus käyttää myös kotikeittiöitä pidemmälle kehitettyjä prosessointitekniikoita, kuten pastörointi, iskukuumennus, uuttaminen, ekstruusio ja vakuumpakkaaminen (Nurro 2023). Pohjoismaisten ravitsemussuositusten 2023 komitean näkemys on, että ruokien luokittelu ultraprosessoituihin ruokiin ei tuo lisämerkitystä nykyiseen ruokien kategorisointiin ja luokitteluun.

Vastaavasti **ultraprosessoitujen ruokien** määritelmä on seuraavanlainen: Ultraprosessoidut ruoat ovat teollisia ruokia ja juomia, jotka on valmistettu ruoasta peräisin olevista aineista sekä lisäaineista, ja niissä on yleensä vähän tai ei ollenkaan tärkeitä ravintoaineita (Pohjoismaiset ravitsemussuositukset 2023). Monet ultraprosessoidut elintarvikkeet ovat energiatihkeitä sekä runsassuolaisia, -sokerisia ja -rasvaisia. Vastaavasti ravintokuidun, vitamiinien ja kivennäisaineiden määrä on vähäinen. Suolaa, rasvaa ja sokeria lisätään maun lisäämiseksi, säilymisajan pidentämiseksi ja/tai ruoan rakenteen parantamiseksi.

NOVA-luokittelun (engl. NOVA classification) (Monteiro 2009) mukaan ultraprosessoidut ruoat ovat valmis- ja pikaruokia, joiden valmistaminen koostuu useasta eri vaiheesta ja ainesosasta. Esimerkkejä ultraprosessoiduista ruoista ovat sokerilla makeutetut juomat (mm. energia- ja virvoitusjuomat), makeat välipalat ja naposteltavat, jäätelö, perunalastut, pizza, teolliset leivät, kakut ja keksit, muut konditoriatuotteet, makeutetut aamiaistuotteet (esim. osa muroista, myseleistä ja pikapuuroista), margariinit, hampurilaiset, hotdogit sekä monet muut valmis- ja pikaruokat. NOVA-luokittelusta tekee monimutkaisen se, että se sisällyttää määritelmän alle myös esimerkiksi monia äidinmaidonkorvikkeita, teollisia lastenruokia, teollisia täysjyväviljatuotteita, jogurtteja, kalatuotteita sekä hedelmä- ja vihannestuotteita, vaikka itsessään monet näistä elintarvikkeista eivät olisi tavallisessa, kohtuullisessa käytössä terveydelle haitallisia (Pohjoismaiset ravitsemussuositukset 2023, Juul ja Bere 2024).

Nova- luokitus tuotteittain, joita käytössä arjessa**1. Prosessoimattomat tai vähän prosessoidut**

- kuorelliset hedelmät, kananmuna

2. Prosessoidut ruoanvalmistusaineet

- suola, sokeri, kasviöljyt ja voi

3. Prosessoidut ruoat

- juustokimpale, kokonainen leipä, tomaattipyree ja säilykkeet

4. Ultraproseessoidut ruoat ja juomat

- juustoviipaleet, viipaloitu leipä, äidinmaidon korvikkeet, keksit, valmisruoka-annokset ja nugetit

Pohjoismaisten ravitsemussuositusten 2023 komitean näkemys on, että ruokien luokittelu ultraproseessoituihin ruokiin ei tuo lisämerkitystä kokonaisruokavalion laatuun (kasvikset, täysjyvä, laadukas rasva) prosessointiasteen sijaan. On huomattava, että prosessi ei määritä terveystä: kaikki prosessoitu ruoka ei ole epäterveellistä. Pohjoismaiset suositukset ohjaavat jo tehokkaasti kohti terveellisiä valintoja. Suosituksissa korostuu ravintoaineiden laatu, kuten suolan, tyydyttyneen rasvan ja sokerin määrä sekä kuidun saanti. Suositukset ohjaavat myös elintarvikekilpailutuksen speksejä ruokapalveluiden tuottamiseen Lempäälässä yhteistyössä muiden kehityskuntien kanssa.

Pohjoismaisten ravitsemussuositusten 2023 komitea ei ole luonut erillistä ultraproseessoitujen ruokien käytölle ohjeistusta, mutta komitea suosittelee välttämään sokerilla makeutettuja ruokia, vähäkuituisia viljavalmisteita, sokeria sisältäviä hedelmä- ja vihannestuotteita, rasvaisia maitotuotteita, voita ja muita makeita välipaloja.

Elintarvikkeiden käsittely (prosessointi tai ultaproseessointi) ei tee siis elintarvikkeista epäterveellisiä. Tärkeintä on tuotteiden ravitsemuksellinen sisältö. Hyvänä esimerkkinä voimme pitää vaikka kasvisproteiinituotteet (härkäpapu, tofu, nyhtökaura), jotka ovat pitkälle prosessoituja ja näitä tuskin mielletään epäterveelliseksi vaihtoehdoksi, vaan tässäkin ravitsemuksellinen sisältö ratkaisee, ei prosessointiaste.

Prosessoinnin yhteydessä yleensä puhutaan myös lisäaineista, jonka tehtävänä on parantaa tuotteen makua, näköä, rakennetta tai säilyvyyttä. Lisäaineet estävät tuotteen pilaantumista ja parantamaan ulkonäköä. Lisäaineet ovat lainsäädännöllä säädetty. Ruokaviraston mukaan lisäaineita sisältävien elintarvikkeiden käyttö on turvallista osana monipuolista ja vaihtelevaa ruokavaliota.

Lisäaineiden eli E- aineiden määrä kouluruokailussa näyttäytyy ajoittain huomattavana, mutta niin ne näyttäisivät myös kotona valmistetussa ruoassakin mm. lihaliemikuutioiden. Kun ihminen syö monipuolisesti ja pyrkii noudattamaan lautasmallia, niin tällöin lisäaineiden saanti pysyy maltillisena.

Päiväkoti- ja kouluruokailua ohjaavat periaatteet

Lempäälän kunta noudattaa ravitsemussuosituksia päiväkotien ja kouluruokailussa. Elintarvikekilpailutuksen yhteydessä otetaan aina huomioon ravitsemussuositukset, jotka toimivat ohjaavana tekijänä aterioiden suunnittelussa. Eri tuoteryhmille muun muassa liha, siipikarjatuotteet ja kala on lisäksi muitakin vaatimuksia; esimerkiksi ekologisuus ja eettisyys näkökulmat, jäljitettävyyden sekä vastuullisuus teemat (ILO:n yleissopimukset pakkotyöstä, lapsityöstä ja syrjinnästä)

Hankintalaki ohjaa kilpailutusprosessia myös elintarvikkeissa ja sen tiimoilta emme voi suosia tai tarjouspyynnössä pyytää kotimaista ruokaa tai lähiruokaa (teemapäivät huomioitu) vaan kilpailutus nojaa ammattitaitoon, jossa määrittelemme tarvittaville tuotteille oikeat kriteerit ja huomioimme vastuullisuusteemat kilpailutuksessa, kuten voimassa olevat ravitsemussuositukset sekä tuotteiden soveltuvuus ammattikeittiöihin.

Elintarvikkeiden ja ruokien ainesosaluettelot saattavat ihmetyttää asiakasta ja erityisesti ajatus siitä, että kotikeittiössä pääsemme vähäisemmällä ainesosilla. Ruokapalvelut valmistavat ruokaa merkittäväällä henkilömäärälle: Lempäälässä 5000 annosta arkipäivisin, ml. aamu- ja välipalat. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ei ole mahdollista valmistaa ruokia alusta asti omana työnä. Tämä edellyttäisi enemmän henkilöstöresursseja, mikä lisää kustannuksia (henkilöstö, raaka-aineet, ammattikeittiön varustelu ja laitteet). Kuitenkin Lempäälän ammattikeittiöissä valmistetaan ajanmukaista arkiruokaa hyödyntäen puolivalmisteita tarvittavilta osin päiväkotien ja kouluruokaa koskevat suositukset huomioon ottaen.

Kotimaisuusaste tämänhetkisten kilpailutettujen hankintojen osalta Lempäälän ruokapalvelussa on noin 80 % (huomioiden sesonki). Kotimaisina tuotteita merkittävä volyymi on euromääräisesti lihatuotteissa. Luomun osuus hankinnoista on noin 20 % mm. luomumaito ja puurohiutaleet.

Toteutuksessa olevat toimenpiteet

Koulujen ja päiväkotien ruokalistoilta nostetaan sellaisia ruokalajeja, jotka lapsille ja nuorille maistuvat. Lempäälän kunnan ruokapalvelut ovat juuri toteuttaneet merkittävän osallistamistyön asiakkaidensa keskuudessa, jossa lapset ja nuoret saivat vaikuttaa tarjolla olevaan ruokaan. Tämän tarkoituksena on erityisesti edistää monipuolista ruokailua. Lisäksi tavoitteena on vaikuttaa erityisesti yläkouluikäisten ruokailuaktiivisuuteen, mikä on ollut viimeisimmässä kouluterveyskyselyssä 2025 haaste valtakunnallisesti.

Kunnanhallitus
Kasvatus- ja opetuslautakunta

§ 354

15.12.2025
17.03.2026

Lasten ja nuorten osallistamisen myötä tapahtuvassa yhteiskehittämisessä ruokalistan osalta ovat suosikeiksi nousseet esimerkiksi uunimakkara, puuro, kalapuikot. Lisäksi listalla on myös perinteisiä ruokia, kuten esimerkiksi kalakeitto ja jo suosion saanut kasvissosekeitto. Tämän lisäksi kouluruokailussa on vapaassa otossa kasvisruoka, jolla edistetään monipuolista ruokavaliota ja hyviä arjen valintoja sekä mahdollisuutta tutustua uusiin makuihin. Tämä on osa ruokakasvatusta, jolla samalla varmistetaan, että jokainen asiakas tulisi kylläiseksi lounasruokailussa, jonka tulee kattaa 1/3 koululaisten energiansaannista.

Päiväkotien ruokalistalle on tehty jo paljon aikaisemmin muutoksia, ennen kun uudet ravitsemussuositukset julkaistiin. Silloin päiväkotilapsilta vähennettiin leikkeleitä, juustoja tarjoilusta ja lisättiin vihanneksia ja hedelmiä. Samalla myös sokerinkäyttöä vähennettiin entisestään välipalatuotteiden osalta.

Terveellinen ravitsemus on paljon muutakin, kuin asioiden ja ruokien kategorisointia. Hyvä ravitsemus lähtee monipuolisuudesta, säännöllisyydestä, riittävydestä ja joustavuudesta ruokavalinnoissa ja siinä me aikuiset myös kotona yhdessä koulun ja päiväkodin henkilöstön kanssa olemme hyvä esimerkki lapsille ja nuorille.

Tämä valtuustoaloite ei aiheuta toimenpiteitä Lempäälän kunnan ruokapalveluissa.

Valtuustoaloitteen vastauksen laatimisessa on hyödynnetty lähdeaineistoa, joka on luetteloitu tämän pykälän oheismateriaalissa.

Liitteet:

Ultraprosessoidun ruoan vähentämiseksi päiväkodeissa ja kouluissa - valtuustoaloite

Oheismateriaalit:

Lähdeluettelo

Tiivistelmä vastauksesta valtuustoaloitteeseen

Toimivalta: Kunnanhallitus on lähettänyt valtuustoaloitteen kasvatus- ja opetuslautakunnan valmisteltavaksi. Lempäälän kunnan hallintosäännön luvun 5 Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako §:n 3 Kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtävät ja toimivalta mukaan kasvatus- ja opetuslautakunta vastaa ruokapalveluista.

Lisätietoja: ruokapalvelupäällikkö Liisa Belaid, puh. 050 056 6974, sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Kunnanhallitus § 354
Kasvatus- ja opetuslautakunta

15.12.2025
17.03.2026

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy selostusosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös

Tiedoksi

ruokapalvelupäällikkö

35

Kasvatus- ja opetuslautakunnan ilmoitusasiat

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026

64/12.00.00/2026

Valmistelija sivistysjohtaja Nina Lehtinen

1. Ero luottamustoimesta / Tuija Korhonen ja täydennysvaali, Kunnanvaltuusto 18.2.2026 § 10 pöytäkirjanote
2. Vastaus valtuustoaloitteeseen: Digilaitteiden käytön rajoittaminen yläkoulujen välitunneilla ja nuorten osallistaminen aktiviteettien kehittämiseen, Kunnanvaltuusto 18.2.2026 § 11 pöytäkirjanote
3. Seudullisen kasvatus-, ohjaus- ja opetusalan kehittämispalvelun (Osake) järjestämistä koskevan sopimuksen hyväksyminen toistaiseksi voimassaolevana 1.1.2026 alkaen, Oriveden kaupungin Lasten ja nuorten lautakunta 18.2.2026 § 12 pöytäkirjanote

Lisätietoja: sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789
Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedokseen.

Päätös

Kasvatus- ja opetuslautakunta

17.03.2026

36

Viranhaltijapäätökset

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.03.2026

69/12.00.00/2026

Valmistelija sivistysjohtaja Nina Lehtinen

Kasvatus- ja opetuslautakunnalle esitellään viranhaltijapäätökset ajalta 12.2.–11.3.2026.

Viranhaltijapäätösluettelo on toimitettu kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsenille esityslistan oheismateriaalina.

Lisätietoja: sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789
Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@lempaala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta merkitsee viranhaltijapäätökset tiedokseen eikä ota niitä käsiteltäväkseen.

Päätös